

v tomto případě dosud právoplatně odevzdána, sluší z toho a contrario souditi, že jest s dalším řízením pozůstalostním sečkatí ve smyslu § 127 nesp. ř. tak dlouho, až bude spor mezi dědici o existenci a platnosti poslední vůle vyřízen, a podle výsledku sporu buď v dosavadním řízení pokračovati neb pozůstalost znova projednati. Poněvadž tu jde o poslední vůli ztracenou, která své účinnosti dle § 722 obč. zák. nepozbývá, a na kterou Marta P-ová již při projednání pozůstalosti se odvolávala, musí jí býti, dokud pozůstalost právoplatně odevzdána není, dána příležitost, by existenci a obsah její prokázala a pak projednání pozůstalosti a rozdělení dědictví dle obsahu poslední vůle se domáhala. Bylo proto správně k jejímu včas podanému rozkladu po výslechu všech dědiců usnesení ze dne 28. srpna 1919 a odevzdací listina zrušeny a Marta P-ová na pořad práva odkázána a určeno, že po uplynutí lhůty k podání žaloby v projednání pozůstalosti bude pokračováno. Dosavadní řízení tím zrušeno není, neboť usnesením prvního soudu, nyní obnoveným, zrušeny jsou jen usnesení ze dne 25. srpna 1919, jímž pozůstalost dědicům ze zákona přihlášeným dle poměru tam uvedeného byla přikázána, a odevzdací listina. Věci Marty P-ové bude, by existenci, obsah a platnost poslední vůle sporem prokázala, a bude pak ovšem také výsledek sporu pro další řízení pozůstalostní směrodatným, zejména v tom směru, mají-li býti citované zrušené usnesení a odevzdací listina znovu vydány.

Čís. 413.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Domáhati se dle § 17 rozluky manželství oprávněn jest i manžel, z jehož viny uznáno bylo na rozvod.

Převzítí dle § 17 výrok o vině z rozsudku, vydaného ve sporu o rozvod manželství, jest soud i tehda povinen, když dle jeho mínění byly na straně jednoho manžela okolnosti, vylučující dle § 14 uplatňování jeho nároku na rozlukou.

(Rozhodnutí ze dne 17. února 1920, R I 60/20.)

V dubnu 1918 rozvedeno bylo rozsudkem manželství obou stran a to na straně žalujícího manžela pro cizoložství, jehož se dopouštěl od roku 1916 až do rozsudku, na straně žalované manželky pak pro cizoložství z let 1902—1905. K manželově žádosti, podané dle § 17 zákona rozlukového, povolil s o u d p r v é s t o l i c e rozlukou, avšak pouze z viny žadatelovy. D ů v o d y: Žadatel domáhá se žádostí, by manželství bylo na základě rozsudku o rozvodu prohlášeno za rozloučené. Podle § 17 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. může každý manžel, byl-li soudem právoplatně vysloven rozvod podle §§ 107—109 obč. zák. a to z některého důvodu, uvedeného v § 13 cit. zák., žádati za rozlukou manželství na podkladě provedeného už sporu o rozvod. Souhlasu druhého manžela není tu třeba a proto k prohlášení manželčině, že s rozlukou manželství nesouhlasí, přihlíženo nebylo. Soudu příslušelo dle § 17 cit. zák. pouze zkoumati, z povinnosti úřední, zda skutečnosti ve sporu o rozvod na jevo vyšlé byly by již tehdy stačily, by na jich podkladě byla povolena rozlukou kdyby o ni bylo bývalo žalováno. Jest zjištěno, že rozvod vysloven byl pro cizoložství, tedy z důvodu §u 13 ad a) zákona ze dne

22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. a dlužno se nyní zabývá otázkou, zda by skutečnosti, které ve sporu zmíněném byly zjištěny, a odůvodnily výrok o rozvod, byly už tehdy odůvodňovaly výrok o rozluce, kdyby oň bylo bývalo žalováno. Ze spisů procesních bylo zjištěno, že procesní soud vzal za prokázáno, že manželka dopustila se cizoložství v letech 1902 až 1905 včetně. Žalobce podal žalobu o rozvod, v níž uplatňoval jako důvod rozvodu cizoložství manželčino, v červenci 1917. Dle § 14 ad a), b) zák. ze dne 22. května 1919 čís. 320 sb. z. a nař. právo žalobní v případech § 13 a) (cizoložství) promlčuje se 1. do jednoho roku ode dne, kdy manžel zvěděl o cizoložném činu a 2. když ode dne spáchaného činu uplynulo 5 let. Pokud tedy jednalo se o skutečnosti, ve sporu zjištěné, jež na straně manželčiny odůvodňovaly tehdy z její viny výrok o rozvod, totiž o cizoložství, tu kdyby na základě těchto skutečností bylo žalováno o rozluky manželství, nemohly by býti základem výroku o rozluce, ježto dle § 14 ad a), b) cit. zák. právo žalobní ve směru tom bylo promlčeno. Naproti tomu uplatňovala ve sporu o rozvod manželka cizoložství manželovo, jehož se dopustil — jak zjištěno — v době, která by již tehdy byla odůvodňovala výrok o rozluce, kdyby oň bylo bývalo žalováno, neboť tento důvod rozvodu uplatňován byl v rozvodovém sporu v odpovědi na žalobu podané dne 17. července 1917 a vzato bylo za prokázáno, že žalovaný žil v konkubinátě od r. 1916 až do doby vynesení rozsudku, takže v tomto případě promlčení dle § 14 cit. zák. ad a), b) nenastalo. Pokud námitky manželčiny se týče, že nemohou býti vzaty za základ pro výrok o rozluce ony skutečnosti, které na straně manželově byly důvodem k rozvodu, praví § 17 cit. zák. výslovně, že může rozluky se domáhati každý manžel na podkladě provedeného již sporu o rozvod, aniž by z ustanovení toho bylo lze odvozovati, že manžel, z jehož viny manželství rozsudkem bylo rozvedeno, by nemohl použítí ustanovení toho. Rekursní soud nevyhověl manželčiny stížnosti, vyhověl však stížnosti manželově a prohlásil manželství za rozloučeno z viny obou stran. Důvody: Manželka domáhá se zrušení naříkaného usnesení, a tedy jak z vývodů rekursu plyne, vlastně změny téhož zamítnutím návrhu odpůrcova na povolení rozluky, při čemž brojí proti tomu, že odpůrci přiznáno bylo právo, rozluky se domáhati, kdežto sám jediný prý je na důvodu rozvodovém, jenž nyní je důvodem rozluky, vinen. Avšak, ježto dle výslovného znění § 17 zák. rozl. může se rozluky domáhati každý z obou manželů, tedy i vinný proti nevinnému, vymykají se vývody rekursu, jež by uvažovány býti mohly jediné se strany opravy zákona (legis ferendae), se stanoviska zákona daného (lex lata) úplně diskusi. Bylo proto rekurs tento, jenž pro případ navrhuje též odročení řízení rozlukového až do vyřízení jejího návrhu na zrušení kurately resp. žaloby o obnovu sporu rozvodového, již prý podati obmýšlí — návrh to, který teprv zákonem nijak odůvodněn není — úplně zamítnouti, odkazujíc na důvody naříkaného usnesení, jež podmínky § 17 rozl. zák. podrobně a bezvadně dokumentují. Za to rekurs manželův, jenž je navrhovatelem, jest plně odůvodněn. Týž čelí proti tomu, že prvý soud oproti předpisu § 17, že do usnesení rozluky vyslovujícího má býti převzat výrok o vinně z rozsudku, jímž manželství bylo rozvedeno a jenž v daném případě rozvedl je z viny obou manželů, vyslovil rozluky pouze z viny manželovy. Prvý soud je tu toho mínění, že když v důvodech rozvodu

kladených v rozsudku rozvodovém manželce za vinu, neshledal důvod rozluky (§ 13), ježto cizoložství jí spáchané po rozumu § 14 bylo by bývalo promlčeno, takže by ani tehdáž nebylo odůvodňovalo výrok na rozluky, nemůže vina její ani nyní na rozluce býti vyslovena. Ale to odporuje jak výslovnému znění § 17, jenž nařizuje prosté převzetí výroku o vině aniž by v tom jakýchkoliv změn dopouštěl, tak také zákonodárnému důvodu předpisu toho. Otázka viny má rozhodný vliv na uspořádání majetkových poměrů manželů a zejména na nárok manželčin na alimentaci (§ 1264 obč. zák. a dv. dekr. ze dne 4. května 1841 čís. 531 sb. z. s. a další). § 17 pak výslovně předpokládá právoplatný rozsudek a tudíž právoplatný výrok o vině na rozvodu, kterým tedy majetkové nároky už v principu jsou předurčeny. Když pak právoplatný rozsudek mezi stranami právo tvoří, nemůže výrok rozvodového rozsudku o vině býti shlazen, a tak by to, že by nález rozlukový otázku viny řešil jinak, vedlo jen k odporu obou výroků mezi sebou, aniž by to mohlo práva z prvního výroku už nabytá rušit. Tomu odporu však má býti vyvarováno, a proto musí výrok o vině býti prostě převzat. Když na rozvod uznáno bylo i z viny manželky, má to vliv na otázku alimentace, ale nelze tu nabytých práv manželových měnit, třeba že dle nového práva (zák. rozl.), kdyby už tehdáž bylo platilo, na vinu manželčinu nebylo by bývalo nalezeno. Ale nové právo se odbytých a právoplatně řešených otázek nedotýká (§ 5 obč. zák.) ani tehdy, pakli by snad dokonce třeba mylně byly řešeny bývaly. To vyžaduje bezpečnost práva a důvěra v platnost soudních rozhodnutí. Rozsudek facit jus inter partes. Tomu svědčí i § 19 zák. rozl. jenž říká, že ujednání stran a rozhodnutí soudní dle § 106 a 108 obč. zák. t. j. o majetkových návrzích zůstávají i pro rozluky v platnosti, pakli se strany nedohodnou jinak. Ovšem — pacta dant legem. Arci nelze popírat, že tu přece a to zvláště vzhledem k odchýlným a ostatně i kusým předpisům § 1266 obč. zák. mohou nastati svízele, avšak tu poskytuje odpomoci též cit. § 19 svým dalším předpisem, že z důležitých důvodů může každý z rozloučených manželů žádati pořadem práva o novou úpravu majetkových poměrů, a na ten předpis dlužno odkázati, nebude-li převzatý výrok o vině vyhovovati všem slušným požadavkům diktovaným danou povahou a stavem věci.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu manželky.

Důvody:

Pokud dovolací stížnost směřuje proti části usnesení II. stolice, kterým stížnosti manželčině do usnesení první stolice vyhověno nebylo, není stížnost oprávněna již pro nedostatek podmínek § 16 nesp. pat., neboť dle § 17 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 320 sb. z. a n. může za rozluky manželství žádati každý manžel, a soud vysloví rozluky manželství, dojde-li k přesvědčení, že by skutečnosti, ve sporu o rozvod na jevo vyšlé, byly už tehdy odůvodnily výrok o rozluce, kdyby oň bývalo žalováno. Že takové skutečnosti aspoň na straně manželově, i když se přihlíží k ustanovení § 14 téhož zák., tu byly, zjistila již první stolice, takže výrokem nižších stolic, že manželství stěžovatelky se prohlašuje za rozloučené, nebyl ani zákon porušen, ani odpor se spisy neb zmatečnost způ-

sobený. V ostatním není dovolací stížnost odůvodněna. § 17 cit. zák. ustanovuje zcela nepochybně, že do usnesení, rozluku vyslovujícího převzat býti má výrok o vině z rozsudku vydaného ve sporu o rozvod téhož manželství. Výrok o vině obsažený v rozsudku rozvodovém dotýká se především vzájem. práv a povinností majetkových obou manželů. Účelem ustanovení § 17 cit. zák. jest pouze, by každému z obou rozvedených manželů bylo umožněno, na podkladě provedeného sporu o rozvod žádati za rozluku. Nic nenasvědčuje však tomu, že by bylo v úmyslu zákona měniti podklad pro určení majetkových práv a povinností manželů rozsudkem o rozvod již zjištěný. K takovéto změně by však nutně dojiti muselo, kdyby bylo přípustno usnesením o rozluce otázku viny již jednou rozsudkem rozřešenou měniti. Sluší tedy za to míti, že usnesením o rozluce majetková práva a povinnosti manželů mají zůstati nedotčena, že proto soud rozluku povolující otázkou viny zabývatí se nemá, nýbrž, že výrok o vině má z rozsudku rozvodového prostě převzítí i v tom případě, kdyby na straně jednoho manžela byly okolnosti uplatňování jeho nároku na rozluku vylučující (§ 14 téhož zákona).

Čís. 414.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Jde-li o manželství, před vydáním zákona rozvedené, a uplynulo-li od provedeného soudního rozvodu sice již šest měsíců, tři léta od té doby však ještě neprošla, lze povolití rozluku dle §§ 15 a 16, když manželé neobnovili manželského společenství, soud nabude přesvědčení, že nejde o čin nerozvážný, a žadatelův manžel s rozlukou souhlasí.

(Rozh. ze dne 17. února 1920, R I 76/20.)

Manželova žádost, by rozloučeno bylo manželství jeho, dne 28. března 1919 rozvedené, byla soudy všech tří stolic zamítnuta, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Manželství bylo soudně rozvedeno dne 28. března 1919, tedy před vydáním zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. Ježto pak od provedeného soudního rozvodu uplynulo šest měsíců a manželé neobnovili manželského společenství, může ovšem každý z obou manželů domáhati se podle § 15 dotčeného zákona pouhou žádostí rozluky manželství pro nepřekonatelný odpor, jež zákon v případě tom předpokládá. O takovýchto žádostech soud postupuje dle zásad řízení nesporného způsobem v § 16 dotčeného zákona podrobněji upraveným. S výkladem, jež stěžovatel dává ustanovením tohoto článku zákona, nelze souhlasiti. Zmíněný § 16 pod písmenou a) v prvním odstavci zcela všeobecně stanoví, že soud vysloví rozluku usnesením, souhlasí-li oba manželé s rozlukou a nabude-li soud konaným šetřením přesvědčení, že je tu vskutku nepřekonatelný odpor. Zákon žádá tudíž pro povolení rozluky k pouhé žádosti rozvedených již manželů zásadně jednak s volení druhého manžela, jednak zjištění nepřekonatelného odporu zákonem pouze presumova-